

Socialdepartementet

Höjda ersättningar till personer med sjukpenning i särskilda fall
eller rehabiliteringspenning i särskilda fall

Förord

I denna promemoria föreslås att ersättningsnivåerna för sjukpenning i särskilda fall, rehabiliteringspenning i särskilda fall och boendetillägg ska höjas från och med den 1 januari 2025. Syftet är att ge kompensation för prisstegringar så att personer med dessa förmåner i normalfallet får en rimlig möjlighet att försörja sig genom den förmån som betalas ut från sjukförsäkringen.

1 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 28 a kap. 4, 9, 13 och 19 §§, 31 a kap. 4, 7, 10 och 14 §§ och 103 d kap. 2, 3 och 7 §§ socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 a kap.

4 §¹

En försäkrad som omfattas av 3 § och som på grund av bestämmelserna om sjukpenninggrundande inkomst i denna balk inte skulle ha rätt till hel sjukpenning som på fortsättningsnivån medför en sjukpenning om minst 160 kronor per kalenderdag, har rätt till sjukpenning i särskilda fall vid sjukdom som sätter ned hans eller hennes arbetsförmåga.

En försäkrad som omfattas av 3 § och som på grund av bestämmelserna om sjukpenninggrundande inkomst i denna balk inte skulle ha rätt till hel sjukpenning som på fortsättningsnivån medför en sjukpenning om minst 230 kronor per kalenderdag, har rätt till sjukpenning i särskilda fall vid sjukdom som sätter ned hans eller hennes arbetsförmåga.

Med sjukdom likställs, förutom vad som föreskrivs i 27 kap. 2 § andra stycket, även annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan.

¹ Senaste lydelse 2011:1513.

9 §²

Sjukpenning i särskilda fall lämnas med högst	
– 160 kronor per dag vid hel förmån,	– 230 kronor per dag vid hel förmån,
– 120 kronor per dag vid tre fjärdedels förmån,	– 173 kronor per dag vid tre fjärdedels förmån,
– 80 kronor per dag vid halv förmån, och	– 115 kronor per dag vid halv förmån, och
– 40 kronor per dag vid en fjärdedels förmån.	– 58 kronor per dag vid en fjärdedels förmån.

13 §³

I det fall en försäkrad får sjukersättning lämnas hel sjukpenning i särskilda fall med högst

– 120 kronor per dag när sjukersättning lämnas som en fjärdedels förmån,	– 173 kronor per dag när sjukersättning lämnas som en fjärdedels förmån,
– 80 kronor per dag när sjukersättning lämnas som en halv förmån, och	– 115 kronor per dag när sjukersättning lämnas som en halv förmån, och
– 40 kronor per dag när sjukersättning lämnas som tre fjärdedels förmån.	– 58 kronor per dag när sjukersättning lämnas som tre fjärdedels förmån.

När sjukpenning i särskilda fall ska lämnas som partiell förmån, lämnas ersättning med högst tre fjärdedelar, hälften eller en fjärdedel av beloppen i första stycket.

För en försäkrad för vilken en sjukpenninggrundande inkomst kan fastställas, motsvarar sjukpenning i särskilda fall per dag differensen mellan

- de belopp som framgår av första eller andra styckena och
- den sjukpenning som lämnas per dag enligt 27 och 28 kap.

19 §⁴

Rätten till sjukpenning i särskilda fall upphör när det för den försäkrade har bestämts eller skulle ha kunnat bestämmas en	Rätten till sjukpenning i särskilda fall upphör när det för den försäkrade har bestämts eller skulle ha kunnat bestämmas en
---	---

² Senaste lydelse 2011:1513.

³ Senaste lydelse 2011:1513.

⁴ Senaste lydelse 2011:1513.

sjukpenninggrundande inkomst som uppgår till minst 80 300 kronor.

sjukpenninggrundande inkomst som uppgår till minst 115 400 kronor.

31 a kap.

4 §⁵

En försäkrad som omfattas av 3 § och som på grund av bestämmelserna om sjukpenninggrundande inkomst i denna balk inte skulle ha rätt till hel rehabiliteringspenning motsvarande vad som för sjukpenning på fortsättningsnivån medför en sjukpenning om minst 160 kronor per kalenderdag, har rätt till rehabiliteringspenning i särskilda fall vid sjukdom som sätter ned hans eller hennes arbetsförmåga under tid som anges i 31 kap. 3 §.

En försäkrad som omfattas av 3 § och som på grund av bestämmelserna om sjukpenninggrundande inkomst i denna balk inte skulle ha rätt till hel rehabiliteringspenning motsvarande vad som för sjukpenning på fortsättningsnivån medför en sjukpenning om minst 230 kronor per kalenderdag, har rätt till rehabiliteringspenning i särskilda fall vid sjukdom som sätter ned hans eller hennes arbetsförmåga under tid som anges i 31 kap. 3 §.

Med sjukdom likställs, förutom vad som föreskrivs i 27 kap. 2 § andra stycket, även annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan.

7 §⁶

Rehabiliteringspenning i särskilda fall lämnas med högst

– 160 kronor per dag vid hel förmån,

– 120 kronor per dag vid tre fjärdedels förmån,

– 80 kronor per dag vid halv förmån, och

– 40 kronor per dag vid en fjärdedels förmån.

– 230 kronor per dag vid hel förmån,

– 173 kronor per dag vid tre fjärdedels förmån,

– 115 kronor per dag vid halv förmån, och

– 58 kronor per dag vid en fjärdedels förmån.

⁵ Senaste lydelse 2011:1513.

⁶ Senaste lydelse 2011:1513.

10 §⁷

I det fall en försäkrad får sjukersättning lämnas hel rehabiliteringspenning i särskilda fall med högst

– 120 kronor per dag när sjukersättning lämnas som en fjärdedels förmån, – 173 kronor per dag när sjukersättning lämnas som en fjärdedels förmån,

– 80 kronor per dag när sjukersättning lämnas som en halv förmån, och – 115 kronor per dag när sjukersättning lämnas som en halv förmån, och

– 40 kronor per dag när sjukersättning lämnas som tre fjärdedels förmån. – 58 kronor per dag när sjukersättning lämnas som tre fjärdedels förmån.

När rehabiliteringspenning i särskilda fall ska lämnas som partiell förmån, lämnas ersättning med högst tre fjärdedelar, hälften eller en fjärdedel av beloppen i första stycket.

För en försäkrad för vilken en sjukpenninggrundande inkomst kan fastställas, motsvarar rehabiliteringspenning i särskilda fall per dag differensen mellan

- de belopp som framgår av första eller andra styckena och
- den rehabiliteringspenning som lämnas per dag enligt 31 kap.

14 §⁸

Rätten till rehabiliteringspenning i särskilda fall upphör när det för den försäkrade har bestämts eller skulle ha kunnat bestämmas en sjukpenninggrundande inkomst som uppgår till minst 80 300 kronor.

Rätten till rehabiliteringspenning i särskilda fall upphör när det för den försäkrade har bestämts eller skulle ha kunnat bestämmas en sjukpenninggrundande inkomst som uppgår till minst 115 400 kronor.

103 d kap.

2 §⁹

Helt boendetillägg lämnas för år räknat med högst

– 84 000 kronor till en ogift försäkrad, och – 104 400 kronor till en ogift försäkrad, och

– 42 000 kronor till en gift försäkrad. – 52 200 kronor till en gift försäkrad.

⁷ Senaste lydelse 2011:1513.

⁸ Senaste lydelse 2011:1513.

⁹ Senaste lydelse 2011:1513.

3 §¹⁰

Beloppen enligt 2 § ska höjas med	
– 12 000 kronor till hushåll med ett barn,	– 18 000 kronor till hushåll med ett barn,
– 18 000 kronor till hushåll med två barn, och	– 30 000 kronor till hushåll med två barn, och
– 24 000 kronor till hushåll med tre eller flera barn.	– 42 000 kronor till hushåll med tre eller flera barn.

Med barn avses sådana barn som enligt 96 kap. berättigar till bostadsbidrag.

7 §¹¹

Boendetillägget enligt 2–4 §§ ska minskas med 70 procent av den bidragsgrundande inkomsten enligt 5 och 6 §§ som överstiger 58 400 kronor.	Boendetillägget enligt 2–4 §§ ska minskas med 70 procent av den bidragsgrundande inkomsten enligt 5 och 6 §§ som överstiger 83 950 kronor.
--	--

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om förmåner som avser tid före ikraftträdandet.

¹⁰ Senaste lydelse 2011:1513.

¹¹ Senaste lydelse 2011:1513.

2 Höjda ersättningar för vissa försäkrade

2.1 Sjukpenning i särskilda fall och rehabiliteringspenning i särskilda fall bör höjas

Förslag: Ersättningsnivåerna för förmånerna sjukpenning i särskilda fall och rehabiliteringspenning i särskilda fall ska höjas. Förmånerna ska lämnas med högst 230 kronor per dag vid hel förmån, 173 kronor per dag vid tre fjärdedels förmån, 115 kronor per dag vid halv förmån och 58 kronor per dag vid en fjärdedels förmån. Om den försäkrade får partiell sjukersättning, ska det högsta beloppet för sjukpenning i särskilda fall och rehabiliteringspenning i särskilda fall vara en fjärdedel, hälften respektive tre fjärdedelar av 230 kronor per dag, beroende på sjukersättningens omfattning.

En förutsättning för rätt till sjukpenning i särskilda fall ska vara att den försäkrade inte skulle ha rätt till hel sjukpenning som på fortsättningsnivån medför en sjukpenning om minst 230 kronor per kalenderdag. För rätt till rehabiliteringspenning i särskilda fall ska gälla att den försäkrade inte skulle ha rätt till hel rehabiliteringspenning motsvarande vad som för sjukpenning på fortsättningsnivån medför en sjukpenning om minst 230 kronor per kalenderdag.

Den inkomstnivå som medför att rätten till sjukpenning i särskilda fall och rehabiliteringspenning i särskilda fall upphör, ska höjas till 115 400 kronor per år.

Skälen för förslaget: I vissa fall kan försäkrade med låg eller ingen sjukpenninggrundande inkomst ha rätt till ersättning från sjukförsäkringen i form av sjukpenning i särskilda fall. Detta gäller

försäkrade som tidigare har haft aktivitetsersättning och som från och med den månad de fyller 30 år inte längre kan få den ersättningen och inte heller kan få sjukersättning, men fortfarande har nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom. Sjukpenning i särskilda fall kan även lämnas till försäkrade som hade tidsbegränsad sjukersättning, en förmån som upphörde helt 2012. Om en försäkrad med rätt till sjukpenning i särskilda fall deltar i arbetslivsinriktad rehabilitering lämnas i stället rehabiliteringspenning i särskilda fall.

Sjukpenning i särskilda fall och rehabiliteringspenning i särskilda fall kan lämnas som en hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förmån. Ersättningen vid hel förmån uppgår till högst 160 kronor per dag. Vid tre fjärdedels förmån lämnas ersättning med högst 120 kronor per dag, vid halv ersättning med högst 80 kronor per dag och vid en fjärdedels förmån med högst 40 kronor per dag. Förmånen kan kompletteras med ett boendetillägg (se vidare avsnitt 2.2).

Ersättningsnivåerna för sjukpenning i särskilda fall och rehabiliteringspenning i särskilda fall har inte höjts sedan införandet av förmånerna 2012 och har således urholkats av prisstegringar. Detta har varit särskilt påtagligt under de senaste åren. Personer med sjukpenning i särskilda fall eller rehabiliteringspenning i särskilda fall är en ekonomiskt utsatt grupp. För många försäkrade i denna grupp uppgår inte de sammantagna inkomsterna efter boendekostnader till den nivå som gäller för försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen (2001:453). Det är inte rimligt att människor som är sjuka och saknar arbetsförmåga ska behöva komplettera sin försörjning med försörjningsstöd enbart på grund av att deras sjukförmån, tidsbegränsad sjukersättning eller aktivitetsersättning, har upphört.

Det föreslås därför att ersättningsnivåerna för förmånerna sjukpenning i särskilda fall och rehabiliteringspenning i särskilda fall ska höjas och lämnas enligt följande:

- 230 kronor per dag vid hel förmån,
- 173 kronor per dag vid tre fjärdedels förmån,
- 115 kronor per dag vid halv förmån, och
- 58 kronor per dag vid en fjärdedels förmån.

Om den försäkrade samtidigt får partiell sjukersättning ska det högsta beloppet för sjukpenning i särskilda fall och rehabiliteringspenning i särskilda fall vara en fjärdedel, hälften respektive tre fjärdedelar av 230 kronor per dag, beroende på sjukersättningens omfattning.

Tillsammans med den höjning av boendetillägget som föreslås i denna promemoria innebär förslaget att en försäkrad med sjukpenning i särskilda fall eller rehabiliteringspenning i särskilda fall i normalfallet får en rimlig möjlighet att försörja sig genom den förmån som betalas ut från sjukförsäkringen.

En förutsättning för rätt till sjukpenning respektive rehabiliteringspenning i särskilda fall är att den försäkrade inte skulle ha rätt till hel sjukpenning som på fortsättningsnivån uppgår till minst 160 kronor per kalenderdag. Som en följd av de föreslagna höjningarna bör detta belopp höjas till 230 kronor.

Rätten till sjukpenning i särskilda fall och rehabiliteringspenning i särskilda fall upphör när den försäkrade har en inkomst som kan ligga till grund för en sjukpenninggrundande inkomst på minst 80 300 kronor. Som en följd av de föreslagna höjningarna bör detta belopp höjas till 115 400 kronor.

2.2 Boendetillägget bör höjas

Förslag: De belopp med vilket boendetillägget lämnas per år ska höjas till högst 104 400 kronor för en ogift försäkrad och till högst 52 200 kronor för en gift försäkrad. Det kompletterande tillägget för hushåll med barn ska höjas till 18 000 kronor för hushåll med ett barn, till 30 000 kronor för hushåll med två barn och till 42 000 kronor för hushåll med tre eller flera barn.

Boendetillägget ska minska med 70 procent av den bidragsgrundande inkomst som överstiger 83 950 kronor.

Skälen för förslaget: Försäkrade som uppbär sjukpenning i särskilda fall och försäkrade som deltar i arbetslivsinriktad rehabilitering och får rehabiliteringspenning i särskilda fall har rätt till ett boendetillägg. Boendetillägget lämnas med högst 84 000 kronor till en ogift försäkrad och med högst 42 000 kronor till en gift försäkrad per år. Hushåll med ett barn får dessutom ett tillägg om 12 000

kronor. Tillägget är 18 000 kronor till hushåll med två barn och 24 000 kronor till hushåll med tre eller flera barn.

Ambitionen med de förslag som lämnas i denna promemoria är att ge kompensation för prisstegringar så att personer med sjukpenning i särskilda fall eller rehabiliteringspenning i särskilda fall i normalfallet får en rimlig möjlighet att försörja sig genom den förmån som utbetalas från sjukförsäkringen. Det föreslås därför att boendetillägget per år höjs till 104 400 kronor för en ogift försäkrad och till 52 200 kronor för en gift försäkrad. Tillägget för hushåll med barn höjs till 18 000 kronor för ett barn, 30 000 kronor för två barn och 42 000 kronor för tre eller flera barn.

Boendetillägget minskas när den bidragsgrundande inkomsten överstiger 58 400 kronor. Som en följd av de föreslagna höjningarna bör även denna gräns höjas. Det föreslås således att boendetillägget ska minskas med 70 procent av den bidragsgrundande inkomsten som överstiger 83 950 kronor.

2.3 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2025.

Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla i fråga om förmåner som avser tid före ikraftträdandet.

Skälen för förslaget: Höjningarna bör träda i kraft så snart som möjligt vilket bedöms vara den 1 januari 2025. Dessa ändringar är av sådan enkel beskaffenhet att Försäkringskassan bedöms kunna hantera detta trots ett snart ikraftträdande. Äldre bestämmelser om sjukpenning i särskilda fall, rehabiliteringspenning i särskilda fall och boendetillägg bör dock gälla när dessa förmåner avser tid före ikraftträdandet.

3 Konsekvenser

3.1 Konsekvenser för de försäkrade

Personer med sjukpenning respektive rehabiliteringspenning i särskilda fall är en ekonomiskt utsatt grupp. För många försäkrade i gruppen uppgår inte de sammantagna inkomsterna efter boendekostnader till den nivå som gäller för försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen (2001:453). Förslagen i denna promemoria innebär att sjukpenningen respektive rehabiliteringspenningen i särskilda fall höjs med motsvarande ca 2 100 kronor per månad. Boendetillägget höjs med motsvarande 1 700 kronor per månad för en ensamstående försäkrad och 850 kronor per månad för den som är gift eller sammanboende. Därtill höjs de tillägg som lämnas till försäkrade med barn. Med dessa höjningar bedöms den person som uppbär sjukpenning i särskilda fall eller rehabiliteringspenning i särskilda fall i normalfallet inte behöva komplettera sin försörjning med försörjningsstöd.

3.2 Konsekvenser för barn

Förslagen förbättrar den ekonomiska situationen för barn i hushåll där någon av föräldrarna uppbär sjukpenning i särskilda fall eller rehabiliteringspenning i särskilda fall. De föreslagna höjningarna är särskilt betydelsefulla för barn till ensamstående föräldrar i hushåll med en ansträngd ekonomisk situation.

3.3 Konsekvenser för statens budget

Statens utgifter för sjukpenning i särskilda fall, rehabiliteringspenning i särskilda fall och boendetillägg beräknas öka

med 160 miljoner kronor per år till följd av förslagen i denna promemoria.

3.4 Konsekvenser för kommuner och statliga myndigheter

Kommuner

Förslagen innebär att en person med sjukpenning i särskilda fall eller rehabiliteringspenning i särskilda fall i normalfallet inte behöver komplettera sin försörjning med försörjningsstöd. Detta innebär en mindre besparing för kommunerna.

Försäkringskassan

Förslagen innebär att ersättningsnivåerna för sjukpenning i särskilda fall, rehabiliteringspenning i särskilda fall och boendetillägg höjs. Vissa beloppsgränser i den aktuella lagstiftningen anpassas till de nya ersättningsnivåerna. Dessa förändringar bedöms vara av enklare slag. Kostnaderna för Försäkringskassans handläggning och nödvändiga förändringar i it-systemen bedöms vara marginella och rymmas inom befintliga ekonomiska ramar.

3.5 Jämställdhet

Något fler kvinnor än män uppbär förmånerna sjukpenning i särskilda fall, rehabiliteringspenning i särskilda och boendetillägg. Det innebär att något fler kvinnor gynnas av förslagen. Med hänsyn till att höjningarna endast gäller ett begränsat antal personer bedöms förslaget dock inte påverka de jämställdhetspolitiska målen.

3.6 Övriga konsekvenser

Förslagen bedöms inte ha några konsekvenser för de allmänna förvaltningsdomstolarna, företagen, Sveriges internationella åtaganden, de integrationspolitiska målen, brottsligheten eller miljön.